

Berényi Dénes

Az erdélyi magánegyetem kérdéséhez

Hozzászólás Tonk Sándor gondolataihoz

Ma már közhelynek számít, hogy egy ország, egy térség gazdagságát nem a természeti kincsek, hanem röviden szólva a szellemi tőke, azaz a jól képzett szakemberek mennyisége és minősége szabja meg. Nem kétséges viszont, hogy ebben a felsőoktatásnak igen fontos, ha nem döntő szerep jut. A fejlett országokban éppen ezért a megfelelő korosztály igen nagy, egyes esetekben 50%-a vesz részt a felsőoktatásban, annak igen különböző formáiban.

A fentiek szerint a román államnak és társadalomnak is az az érdeke, hogy minél nagyobb számú legyen az egyetemi és főiskolai hallgatók száma. Mivel pedig a magyar anyanyelvűek számára minden kétséget kizáróan nehézséget jelent nem csak az, hogy román nyelven végezzék el felsőbb iskoláikat, de már a bejutás is (a felvételi vizsga román nyelven), a magyar nyelvű felsőoktatás Románia érdeke. Más oldalról ugyanez a magyar kisebbség joga is. Egy másfél-kétmillió népeiségtől aligha lehet elvitatni ezt a jogot. Hogy itt baj van, azt önmagában is mutatja a Tonk Sándor által idézett adat, hogy a romániai felsőoktatásban résztvevő magyarok aránya 3,95% (egyébként nem derül ki, hogy ez csak az egyetemi hallgatókra vagy általában a felsőoktatásban résztvevőkre vonatkozik).

Tonk Sándor adataiból az is világos, hogy a romániai társadalom elutasítja az önálló magyar egyetem gondolatát. Tény viszont, hogy Romániában több mint ötezer hallgató tanul magyar anyanyelven a különböző egyetemeken és főiskolákon, főleg a Babes-Bolyai Tudományegyetemen, de a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet hallgatóinak 40%-a számára is magyar nyelvű az oktatás. Egyelőre a műszaki és agrártudományi egyetemeken nincs magyar nyelvű képzés. A legközelebbi feladatnak az látszik, hogy a műszaki és agrártudományokat is lehessen magyarul tanulni az állami egyetemeken, illetve főiskolákon, továbbá, hogy a "magyar vonalnak" nevezett anyanyelven történő oktatás megfelelő jogi keretet kapjon, tagozattá formálódjon a román állami egyetemeken.

Miért van akkor szükség magánegyetemre, és hogy kell azt megvalósítani?

Nyilvánvaló, hogy a tagozatok, bár fontosak, és mind bővítésükre, mind jogi státusuk rendezésére törekednünk kell, nem pótolják az önálló magyar egyetemet, és ezt a magánegyetem se tudja valójában megtenni. Mindezek csak előkészíthetik az előbbit és ideiglenesen tölthetik be annak hiányát.

Teljesen igaz, hogy egy egyetem esetében nagyon fontos a "genius loci", a megfelelő campus. Azonban Erdély esetében véleményem szerint még sokkal fontosabb a "területi eloszlás". Mit értek ezen? Azt, hogy tegyük fel Kolozsváron és esetleg Marosvásárhelyen a felsőoktatás teljes spektruma megvalósul. Ez a partiumi, de különösen a székelyföldi diákok, illetve tanulni vágyók részére nem jelent igazi megoldást. Másrészt - és ezt is érdemes hangsúlyozni - nem csak a fiataloknak van szüksége egyetemre, főiskolára, de ennek jelenléte a szóban forgó városra, a helyi társadalomra is nagy hatással van.

Mindennek fényében röviden a következőkben lehet összefoglalni - véleményem szerint - az erdélyi magyar magánegyetemre vonatkozó legfontosabb elveket, illetve teendőket.

1. Sürgősen fel kell mérni, hogy milyen szakokon, illetve képzési területeken a legnagyobb a hiány a magyar nyelven történő felsőoktatási palettán.
2. Hasonlóan meg kell vizsgálni, hogy a földrajzi elhelyezkedésnek a feltételei hol, milyen mértékben vannak meg.
3. Végül meg kell vizsgálni, hogy hol, milyen szakterületeken, milyen mértékben állnak rendelkezésre, illetve biztosíthatók az egyetemi főiskolai oktatás feltételei: oktatók, infrastruktúra.

Ki lehet mondani, hogy inkább kevesebb szakterületen, *de csak ott szabad az egyetemi főiskolai oktatást beindítani, ahol az egyetemi főiskolai nívó mind az oktató személyzet, mind az infrastruktúra vonatkozásában ténylegesen biztosítható.* Ha másként cselekszünk, valójában hátrányos helyzetbe hozzuk a beiratkozó magyar anyanyelvű

diákokat.

- Berényi Dénes: Az erdélyi magánegyetem kérdéséhez
- Biró A. Zoltán: Romániai magyar magánegyetem, székelyföldi szemszögből
- Hollanda Dénes: Hozzászólás Tonk Sándor Romániai magyar magánegyetem című vitaindító írásához
- Horváth Sándor: Hozzászólás Tonk Sándor, a Sapientia Kuratóriuma elnökének tanulmányához
- Kerekes Jenő: Hozzászólás a romániai magyar egyetemi hálózat kiépítésének kérdéséhez
- Mester Béla: Mi(ke)t értünk ma az "egyetem" szón?
- Péli Gábor: Romániai magyar magánegyetem
- Péntek János: Elvek, tervek és realitások
- Pusztai Kálmán: Vélemény Tonk Sándor írásával kapcsolatban
- Somai József: Válaszúton a függőség vagy függetlenség felé
- Szabó Bálint György: Az erdélyi magyarok 21. századi felsőfokú oktatásának alapelveiről a Transylvania Trust Alapítvány értelmezésében
- Veress Károly: Egy egyetemkoncepció az illúzió és a valóság között
- Vofkori László: Hozzászólás az Erdélyi Magyar Magánegyetem ügyéhez
- Wanek Ferenc: Gondolatok a Romániai magyar magánegyetemről, Tonk Sándor vitaindító írása kapcsán
- Kurdi Krisztina - Ring Éva: Kisebbségi felsőoktatási modellek az Európai Unióban és az Erdélyi Magyar Magánegyetem
- Székely István: Értelmezési keret az erdélyi magyar egyetem kérdéséhez, különös tekintettel annak demográfiai összetevőire
- György Lajos: A magyar tudományosság és a magyar tanárképzés 1927. évi helyzete és jövő feladatai Erdélyben
- Tanulmányi bizottság Kolozsvárott
- A Sapientia Alapítvány Kuratóriumának Nyilatkozata az Erdélyi Magyar Magánegyetem létrehozásáról
- A Sapientia Alapítvány pályázati felhívása
- A kolozsvári székhelyű Sapientia Alapítvány Kuratóriumának közleménye
- Vetési László: Szórványstratégia - nemzetstratégia
- Dan Oprescu: A nemzeti kisebbségek 1999-ben
- Győri Szabó Róbert: A nemzeti kisebbségek oktatási rendszerei Lengyelországban
- Baranyi László: Magyar rádiós közszolgálat Romániában
- Kósa András László: Új biztonságpolitika az Európai Unióban. Meghatározó lesz-e a Nyugat-európai Unió?
- Mester Béla: Kisebbségi identitás a hálózottság korában
- Zakota Zoltán: Centralizáció és provizorátus
- Gerencsér Balázs - Juhász Albin: A kárpát-medencei magyar autonómiák lehetősége az ezredfordulón
- Hunyadi Attila: Romániai magyar gazdaságpolitika 1918-1940
- Zsigmond Csilla Dalma: Ökológiai katasztrófa vagy véletlen baleset? A ciánszennyeződés romániai sajtóvisszhangja
- A nemzetiségi irodalom válogatott bibliográfiája 1988 (folytatás)
- A magyar politikatudomány válogatott bibliográfiája 1999. harmadik negyedév

(c) Jakabffy Elemér Alapítvány, Media Index Egyesület 1999-2004
Impresszum | Médiaajánlat | Adatvédelmi záradék